

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 24.7.2012
COM(2012) 405 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Vakautusvälinettä koskeva vuosikertomus 2011

{SWD(2012) 225 final}

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
2.	Vakautusvälineen rakenne	3
3.	Vakautusvälineen käyttö	5
4.	Yleiskatsaus vakautusvälineen käyttöön vuosina 2007–2011	5
5.	Vakautusväline vuonna 2011	6
6.	Toiminta kriisitilanteissa tai puhkeamassa olevissa kriisitilanteissa (vakautusvälineasetuksen 3 artikla)	8
6.1.	Toiminta kriisitilanteissa vuonna 2011	8
6.2.	Vakautusvälineestä rahoitettaviin kriisitoimiin osallistuvat tahot	9
7.	Yhteistyön sallivissa vakaisissa olosuhteissa annettava apu (vakautusvälineasetuksen 4 artikla)	10
7.1.	Turvallisuuteen kohdistuvat uhat (vakautusvälineasetuksen 4 artiklan 1 kohta).....	10
7.2.	Kemialliseen, biologiseen, radioaktiiviseen ja ydinasemateriaaliin (CBRN) liittyvän riskin vähentäminen (vakautusvälineasetuksen 4 artiklan 2 kohta).....	12
7.3.	Kriisejä edeltävä ja kriisien jälkeinen valmiuksien kehittäminen (vakautusvälineasetuksen 4 artiklan 3 kohta)	13
8.	Päätelmät	13

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Vakautusvälinettä koskeva vuosikertomus 2011

1. JOHDANTO

Tämä viides vuosikertomus esitetään Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle vakautusvälineen perustamisesta 15 päivänä marraskuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1717/2006¹, jäljempänä 'vakautusvälineasetus', 23 artiklassa säädetyn raportointivelvoitteen mukaisesti.

Vakautusväline on korkean edustajan, varapuheenjohtajan hallinnon alaan kuuluva merkittävä rahoitusväline. Sen avulla voidaan kohdentaa varoja, joilla tuetaan EU:n laaja-alaisia toimintalinjoja kriisien ja turvallisuusuhkien ennaltaehkäisyyn, lieventämiseen, niihin puuttumiseen ja niistä selviämisen tukemiseksi eri puolilla maailmaa. Tässä vuosikertomuksessa esitetään yleiskatsaus siihen, miten vakautusvälinettä käytettiin vuonna 2011.

Tätä vuosikertomusta täydentää kaksi komission yksiköiden valmisteluasiakirjaa, joissa tarkastellaan kattavasti ja yksityiskohtaisesti i) vuonna 2011 käynnistettyjen tai meneillään olleiden vakautusvälineestä rahoitettavien kriisitoimenpiteiden toteuttamista ja ii) vakautusvälineestä rahoitettavia pitkän aikavälin ohjelmia.

Tässä vuosikertomuksessa kuvailtavia vakautusvälinetoimia toteuttavat useat täytäntöönpanoelimet, kuten Yhdistyneiden kansakuntien erityisjärjestöt ja muut kansainväliset ja alueelliset elimet, EU:n jäsenvaltioiden virastot, kansalaisjärjestöt ja muut kansalaisyhteiskunnan toimijat.

2. VAKAUTUSVÄLINEEN RAKENNE

Vakautusväline on yksi ulkoisen avun keskeisistä välineistä, joiden avulla EU voi toimia johtavassa asemassa ja auttaa jo syntyneiden tai puhkeamassa olevien kriisitilanteiden ehkäisyssä tai ratkaisemisessa eri puolilla maailmaa.

Kuten seuraavassa lyhyesti esitetään, vakautusvälineasetuksen 3 ja 4 artiklassa kuvaillaan toimenpidetyypit, joille voidaan tarjota rahoitusta tästä välineestä.

Vakautusvälineasetuksen **3 artiklassa** säädetään avusta, jolla vastataan kriisitilanteisiin ja puhkeamassa oleviin kriisitilanteisiin, kuten vakaviin poliittisiin kriiseihin ja konfliktitilanteisiin sekä suuriin luonnonkatastrofeihin, ja joskus näiden molempien monitahoisiin yhdistelmiin. Vakautusvälineestä rahoitettava apu on rajattu tilanteisiin, joissa

---

¹ EUVL L 327, 24.11.2006, s. 1.

pääasiallisia ulkoisen avun välineitä² ei voida ottaa käyttöön riittävän ajoissa asianmukaisella tavalla. Kun syntyy sopiva tilaisuus kriisien ehkäisyyn, lieventämiseen tai ratkaisemiseen, vakautusvälineestä myönnetään apua välittömästi toteuttavina ”*poikkeuksellisina avustustoimenpiteinä*”³ ja niiden jälkeen apua voidaan tarvittaessa jatkaa ”*siirtymävaiheen ohjelmilla*”⁴.

Vakautusvälinetoimilla täydennetään usein EU:n humanitaarista apua, ja vakautusvälineellä on myös merkittävä vaikutus hätäavun, kunnostustoimien ja kehitysyhteistyön⁵ niveltämiseen. Lisäksi vakautusvälinetoimet voivat täydentää EU:n YTPP-operaatioita⁶ ja muita toimia. Niillä on myös merkittävä osuus kriisitoimintaa koskevassa EU:n kokonaisvaltaisessa lähestymistavassa.

Vakautusvälinetoimet täydentävät pääasiallisia apuvälineitä, jotka soveltamisalansa, strategisen suunnittelunsa ja ohjelmakausiensa vuoksi eivät aina sovellu toimintaan kriisitilanteissa tai puhkeamassa olevissa kriisitilanteissa. EU:n ulkoisen avun välinekokonaisuuden merkittävänä etuna on, että siihen sisältyy niin monentyyppisiä rahoitusvälineitä, että unioni pystyy toimimaan kulloisenkin tilanteen edellyttämällä tavalla.

Erilaisia pienemmän mittakaavan kriisitoimia rahoitetaan välineestä, joka on perustettu vakautusvälinettä koskevalla rahoituspäätöksellä. Sen ansiosta EU voi tarjota nopeasti joustavaa tukea monentyyppisille toimille, ja yksittäiselle toimelle voidaan myöntää enimmillään 2 miljoonaa euroa. Kyseessä on vakautusväline, jolla tarjotaan toimintaohjeita, asiantuntija-apua, välitystoimintaa ja sovittelua sekä muiden alojen apua kriisitilanteesta kärsiville kolmansille maille (PAMF).

Vakautusvälineasetuksen **4 artiklassa** säädetään välineen ohjelmoitavasta osasta, jonka mukaan pitkän aikavälin vakautusvälineohjelmia voidaan toteuttaa kolmella seuraavalla painopistealalla:

- alueiden väliset turvallisuushkat (4 artiklan 1 kohta);
- kemialliseen, biologiseen, radioaktiiviseen ja ydinasemateriaaliin liittyvän riskin vähentäminen (4 artiklan 2 kohta); ja
- kriisejä edeltävä ja kriisien jälkeinen valmiuksien kehittäminen (4 artiklan 3 kohta)⁷.

---

² Liittymistä valmistelevalle tukiväline (IPA), eurooppalainen naapuruuden ja kumppanuuden väline (ENPI), kehitysyhteistyön rahoitusväline (DCI), Euroopan kehitysrahasto (EKR); demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen rahoitusväline (EIDHR) jne.

³ Enimmäiskesto 18 kuukautta, nopeutettu menettely, kun on kyse alle 20 miljoonan euron ohjelmien hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta, kuten Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25 päivänä kesäkuuta 2002 annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (varainhoitoasetus), sellaisena kuin se on muutettuna, ja varainhoitoasetuksen soveltamissäännöistä 23 päivänä joulukuuta 2002 annetussa komission asetuksessa (EY, Euratom) N:o 2342/2002 säädetään.

⁴ Poikkeuksellisiin avustustoimenpiteisiin perustuvia ohjelmia, joiden tarkoituksena on luoda edellytykset EU:n yhteistyöpolitiikkojen täytäntöönpanolle. Ne voivat olla pidempikestoisia, mutta myös niiden hyväksyminen vaatii enemmän aikaa pidemmän päätöksentekoprosessin vuoksi (kuten komiteamenettely).

⁵ Linking Relief, Reconstruction and Development, LRRD.

⁶ EU:n yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka.

⁷ Tunnetaan myös vakautusvälineen rauhanrakennuskumppanuutena.

3. VAKAUTUSVÄLINEEN KÄYTTÖ

Lissabonin sopimuksen voimaantulon myötä vuonna 2011 komissioon perustettiin uusi yksikkö, ulkopoliittikan välineiden hallinto (FPI). FPI toimii rinnan vastaperustetun Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) kanssa, joka on toiminnallisesti unionista riippumaton elin.⁸ Molemmat yksiköt toimivat korkean edustajan, varapuheenjohtaja Catherine Ashtonin alaisuudessa, ja hän vastaa Euroopan komission varapuheenjohtajana FPI:n toiminnasta.

EUH:n perustamista koskevan päätöksen 9 artiklassa täsmennetään, että komissio vastaa unionin ulkoisen yhteistyön ohjelmien hallinnoinnista ja korkea edustaja varmistaa unionin ulkoisen toiminnan välineiden, kuten vakautusvälineen, yleisen poliittisen yhteensovittamisen. Näin ollen EUH vastaa vakautusvälineasetuksen 3 artiklan (apu, jolla vastataan kriisitilanteisiin ja puhkeamassa oleviin kriisitilanteisiin) poliittisesta linjauksesta ja valmistelee toimia yhdessä FPI:n kanssa, joka vastaa sovittujen toimien täytäntöönpanosta. EUH vastaa myös 4 artiklaa koskevasta strategisesta ohjelmasuunnittelusta (yhteistyön sallivissa vakaisissa olosuhteissa annettava apu) ja laatii strategia-asiakirjoja ja monivuotisia maaohjelmia. Niitä vastaavien vuotuisten toimintasuunnitelmien määrittelystä ja toteuttamisesta vastaavat puolestaan EuropeAid-kehitys- ja -yhteistyöpääosasto⁹ (4 artiklan 1 kohta ja 2 kohta) ja FPI (4 artiklan 3 kohta). EUH ja EuropeAid-kehitys- ja -yhteistyöpääosasto toimivat yhteistyössä 4 artiklan 1 ja 2 kohdan täytäntöönpanossa, ja ne ovat sopineet toimenpiteistä, joilla puututaan useisiin turvallisuusuuhkiin ja muihin globaaleihin haasteisiin. Näillä toimenpiteillä täydennetään EU:n maantieteellisten tukivälineiden mukaisia muita toimenpiteitä.

4. YLEISKATSAUS VAKAUTUSVÄLINEEN KÄYTTÖÖN VUOSINA 2007–2011

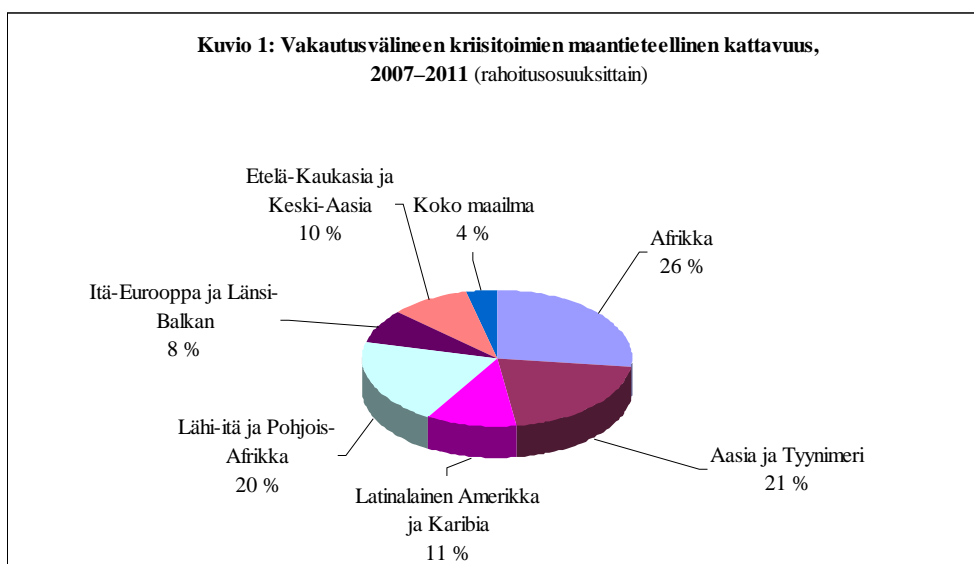
Vakautusväline on nyt viiden olemassaolovuotensa jälkeen vakiinnuttanut asemansa EU:n välineenä, jonka avulla vastataan konflikteihin ja kriisitilanteisiin maailmanlaajuisesti, ryhdytään toimiin kansallisten ja alueellisten turvallisuusuuhkien ratkaisemiseksi sekä luodaan valmiuksia reagoida kriiseihin ja estää konflikteja.

Lyhyen aikavälin kriisitoimintaan tarkoitettua vakautusvälineen osasta on kaudella 2007–2011 otettu käyttöön **670 miljoonaa euroa, jolla on avustettu 203 toimea kriisitilanteiden ratkaisemiseksi eri puolilla maailmaa**. Toimien maantieteellistä kattavuutta kaudella 2007–2011 on kuvattu seuraavassa kuviossa 1.

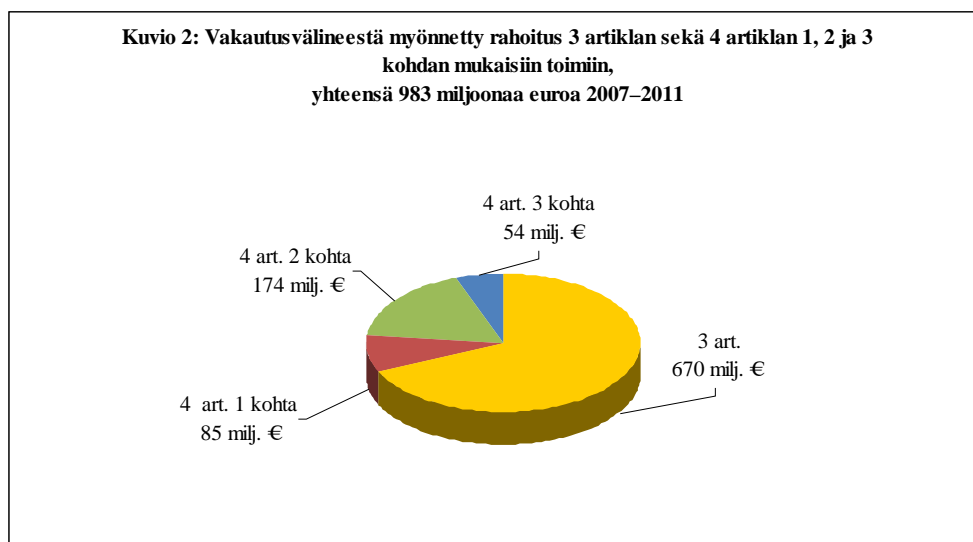
---

⁸ Neuvoston päätös, annettu 26 päivänä heinäkuuta 2010, Euroopan ulkosuhdehallinnon organisaatiosta ja toiminnasta (2010/427/EU), EUVL L 201.

⁹ Euroopan komission pääosasto.

Kuvio 2 osoittaa, miten rahoitus jakautui eri kriisitoimenpiteiden (3 artikla) ja pitkän aikavälin ohjelmien (4 artikla) kesken tällä kaudella.

5. VAKAUTUSVÄLINE VUONNA 2011

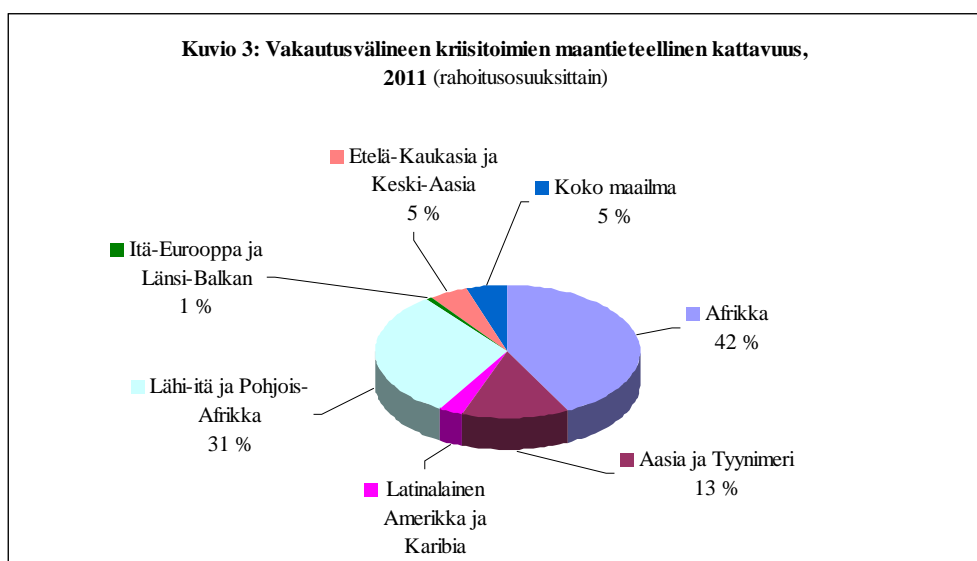
Vakautusvälinettä varten käytettävissä olleet **282 miljoonan euron** määrärahat sidottiin kokonaisuudessaan vuonna 2011¹⁰ (mikä merkitsee lähes 15 prosentin kasvua edellisvuodesta). Määrärahat jakautuivat seuraavasti:

- 188 miljoonaa euroa osoitettiin kriisitilanteisiin tai puhkeamassa oleviin kriisitilanteisiin, mikä merkitsee 43 prosentin korotusta edellisvuoteen verrattuna;
- 30 miljoonaa euroa osoitettiin alueiden välisiä uhkia koskeviin toimiin;

¹⁰ Ks. tähän kertomukseen liitetty komission yksiköiden valmisteluasiakirja II ”Instrument for Stability: Overview 2011 commitments and payments”.

- 49 miljoonaa euroa kemialliseen, biologiseen, radioaktiiviseen ja ydinase materiaaliin liittyvän riskin vähentämiseen; ja
- 15 miljoonaa euroa¹¹ kriisejä edeltävään ja kriisien jälkeiseen valmiuksien kehittämiseen.

Neuvosto pidettiin ajan tasalla selonteoilla, joita toimitettiin säännöllisesti poliittisten ja turvallisuusasioiden komitealle suunnitteilla olevista uusista 3 artiklan mukaisista kriisitoimista ja käynnissä olevien toimien edistymisestä. Vakautusvälineen demokraattisen valvonnan yhteydessä Euroopan parlamentin ulkoasiainvaliokunta perusti konflikteja, turvallisuutta ja kehitysyhteistyötä käsittelevän työryhmän. Se kokoontui viisi kertaa, ja kokouksiin osallistui komission ja EUH:n edustajia.

Toimien maantieteellisen jakauman osalta kuvio 3 käy ilmi, että useat Saharan eteläpuolisen Afrikan kriisit edellyttivät vuonna 2011 merkittävästi rahoitusta vakautusvälineestä, jolla tuettiin laajoja vakautustoimia. Lisäksi Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueelle myönnetyn rahoituksen osuus vakautusvälineestä myönnetystä koko rahoituksesta vuonna 2011 kasvoi tuntuvasti arabikevään tapahtumien myötä. EU:n vahvaa sitoutumista Välimeren eteläpuolisen alueen tukemiseen – kuten korkean edustajan ja komission 8. maaliskuuta 2011 antamassa yhteisessä tiedonannossa *demokratiaan ja yhteiseen vaurauten tähtäävästä kumppanuudesta eteläisen Välimeren alueen kanssa* todetaan – osoittavat myös määrärahasiirrot, jotka on tarkoitus tehdä vakautusvälinebudjetista eurooppalaisen naapurisuuden ja kumppanuuden välineen (ENPI) talousarvioon. Määrärahasiirrot ovat 60 miljoonaa euroa vuonna 2012 ja 70 miljoonaa euroa vuonna 2013.

Vaikka monilla muilla alueilla käynnistettiin vuonna 2011 vähemmän vakautusvälineestä rahoitettuja toimia, monien kyseisillä alueilla jo vuonna 2010 aloitettujen toimien toteuttamista jatkettiin koko vuoden 2011. Pitkän aikavälin ohjelmien osalta vuonna 2011 päättyi vakautusvälineeseen koskevan vuosien 2007–2011 strategia-asiakirjan ja kahden siihen liittyvän monivuotisen ohjelman (2007–2008 ja 2009–2011) soveltaminen.

Kahdessa seuraavassa jaksossa esitetään esimerkkejä vuoden 2011 hankkeista.

¹¹ Tämä sisältää miljoonan euron määrärahat Euroopan parlamentin pilottihankkeelle ”Programme for NGO-led peacebuilding activities”.

6. TOIMINTA KRIISITILANTEISSA TAI PUHKEAMASSA OLEVISSA KRIISITILANTEISSA (VAKAUTUSVÄLINEASETUKSEN 3 ARTIKLA)

6.1. Toiminta kriisitilanteissa vuonna 2011

Täydelliset tiedot kaikista vuonna 2011 meneillään olleista vakautusvälineestä rahoitettavista toimenpiteistä esitetään tähän vuosikertomukseen liitettyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa I. Esimerkkeinä vuoden 2011 toiminnasta seuraavassa mainitaan joitakin toimia, jotka osoittavat, kuinka laaja vakautusvälineen soveltamisala on ja miten erilaisiin ongelmiin vakautusvälinettä käytetään eri puolilla maailmaa:

- **Arabikevät** – Rauhanomaisten vaalien järjestämiselle myönnetyn suoran avun lisäksi tuettiin kansalaisyhteiskunnan vahvaa osallistumista siirtymäprosesseihin (**Tunisia, Egypti ja Libya**); erityistä huomiota kiinnitettiin naisten aseman tukemiseen. Jemenin epävakaa tilanne pakotti peruuttamaan käynnissä olevia toimia, joiden täytäntöönpanosta vastasivat valtion virastot, mutta kansalaisyhteiskunnan aseman parantamiseen tähtäviä toimia jatkettiin.
- **Palestiinan** kansalle annettiin merkittävää apua, kuten tärkeitä vuokra-avustuksia, joiden avulla pyritään estämään uuden konfliktin puhkeaminen palestiinalaisten pakolaisleireillä **Libanonissa**; näin pienennetään heijastusvaikutusten riskiä jo ennestään epävakaa Lähi-idän ja laajemmalla Välimeren alueella. **Gazan** alueella otettiin käyttöön sosioekonominen hätävakautustukipaketti, joilla pyritään tukemaan työpaikkojen luomista ja parantamaan veden saatavuutta. **Kerem Shalomin** rajanylityspaikan parantamisesta tehtiin uusi päätös, jolla helpotetaan tavaraliikennettä Israelista Gazan alueelle ja sieltä Israeliin.
- Sovittelutoimien ja siirtymäkauden oikeusjärjestelyjen rahoitusta myönnettiin **Libanonin** erityistuomioistuimelle, joka tutkii entisen pääministerin Haririn murhaan liittyviä olosuhteita.
- Vuoden 2011 kuivuuden aiheuttama **Afrikan sarven** elintarvikekriisi edellytti huomattavia katastrofiaputoimia. Vakautusvälineestä käynnistettiin EU:n ja muiden tahojen humanitaaristen aputoimien täydentämiseksi elvytystoimenpide, jolla **Etiopian** maatalousalaa autetaan palauttamaan markkinoita ja tuotantokapasiteettia. Kuivuus vaikutti myös **Somalian** turvallisuuspoliittiseen tasapainoon, joten miinanraivausta ja siihen liittyviä toimenpiteitä rahoitettiin tavoitteena parantaa edellytyksiä konfliktinjälkeiselle olojen normalisoinnille ja jälleenrakennukselle Mogadishussa ja maan muissa osissa, joihin ei ole aiemmin päästy.
- Merirosvouksen torjumiseen Afrikan sarven rannikkovesillä tähtäävälle EU:n kokonaisvaltaiselle lähestymistavalle myönnettiin lisäapua rahoittamalla EU–UNODC-ohjelmia, joilla **tuetaan merirosvousta koskevia oikeudenkäyntejä**. Tämän tyyppisen tuen myöntäminen on myös lujittanut EU:n neuvotteluasemaa siirtosopimusten tekemiseksi alueen maiden kanssa, sillä ne ovat oleellisia merirosvouksen vastaisen EU:n YUTP-Atalanta–merioperaation onnistumisen kannalta.
- **Uutta maata, Etelä-Sudania**, autettiin torjumaan Sudanin ja Etelä-Sudanin väliseen vakauteen kohdistuvia paikallisia ja maidenvälisiä uhkia pääasiassa yhteisen raja-alueen lähistöllä.

- Vakautusvälinettä käytettiin myös poliittisen kehityksen ja poliittisten tai turvallisuuspoliittisten voimasuhteiden muutoksen jälkeiseen tukeen. Esimerkkejä tästä ovat **Norsunluurannikolla** toteutetut ohjelmat Ouattaran uuden hallituksen ja äskettäisten vaalien tukemiseksi sekä turvallisuusalan uudistuksen tukeminen **Kongon demokraattisessa tasavallassa**.
- Niger-joen suistoalueella **Nigeriassa** käynnistettiin ohjelma **entisten sotilaiden sopeuttamiseksi uudelleen yhteiskuntaan**, mikä edistää maan vakautta
- EU:n **Sahelin strategian** mukaisia toimia tuettiin merkittäväällä panoksella, ja apua osoitettiin muun muassa tuloja ja työpaikkoja luoviin hankkeisiin.
- Useita toimia käynnistettiin väestöryhmien välisten kasvavien jännitteiden vähentämiseksi, jotka uhkasivat johtaa maidenvälisiin konflikteihin. Yksi ohjelmista sisälsi toimenpiteitä, joilla lievennettiin kirgisiaalaisten ja uzbekkien välisiä jännitteitä Keski-Aasiassa **Ferganan laaksossa**. Toisessa ohjelmassa taas pyrittiin parantamaan **haitilaisten ja dominikaanisten yhteisöjen** välisiä suhteita Dominikaanisessa tasavallassa.
- Useita toimenpiteitä toteutettiin kriittisen **vaalituksen** tarjoamiseksi **Haitissa, Kazakstanissa ja Valko-Venäjällä**. **Afganistanissa** vakautusvälineestä tuettiin puolestaan riippumatonta vaalilautakuntaa valmiuksien kehittämisessä tulevia vaaleja varten.
- **Kolumbiassa** käynnistettiin hanke, jolla tuettiin edellytyksiä totuus-, oikeus- ja sovitteluprosessille sieppausten ja tahdonvastaisten katoamisten käsittelemiseksi.

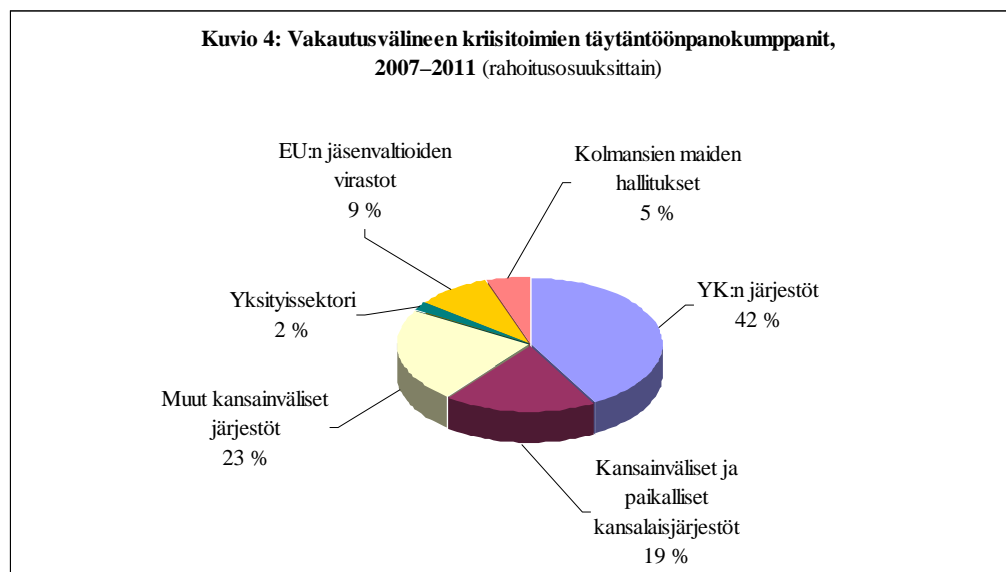
6.2. Vakautusvälineestä rahoitettaviin kriisitoimiin osallistuvat tahot

Vakautusvälineestä rahoitettavat kriisitoimet valmistellaan tiiviissä yhteistyössä monenlaisten kumppaneiden kanssa, joihin kuuluvat kansalaisyhteiskunta ja julkishallinto, EU:n jäsenvaltiot, EU:n toimielimet, kolmannet maat ja muut toimijat. EU:n edustustoilla on keskeinen asema, sillä ne pystyvät antamaan varhaisvaroituksia ja kehittämään toimintamalleja ja ratkaisuvaihtoehtoja. Vuonna 2011 valtaosa uusista toimenpiteistä siirrettiin¹² EU:n edustustojen toteutettaviksi paikan päällä. Edustustot ovat hyvin perillä paikallisista tarpeista ja vaatimuksista, mikä on olennaista toiminnan onnistumisen kannalta. Tämä mahdollistaa täytäntöönpanoelinten kanssa käytävien sopimusneuvottelujen nopean etenemisen ja näiden usein ulkoisille vaikutuksille alttiiden hankkeiden täytäntöönpanon seurannan lähietäisyydeltä. Tämän johdosta EU:n edustustojen osuus oli 85 prosenttia vakautusvälineen sitoumuksista ja 82 prosenttia maksuista vuonna 2011.

Ne EU:n edustustot, joille aiheutuu erityisen raskas työtaakka vakautusvälineestä rahoitettavista ohjelmista, saavat avukseen henkilöstöä, joka rahoitetaan vakautusvälineen hallinnollisen tuen budjettikohdasta. Vakautusvälineestä rahoitettavan kenttähenkilöstön määrä EU:n edustustoissa on pysynyt melko vakaasti 21:ssä. Heistä seitsemän vastaa kriisinhallinnan alueellisesta suunnittelusta ja tukee päätoimipaikkaa tehokkaiden toimien tarpeen selvittämisessä ja 14 vakautusvälineen hankepäällikköä työskentelee sellaisissa

¹² Oikeudellinen ja taloudellinen vastuu EU:n varojen käytöstä, mukaan lukien valtuudet allekirjoittaa sopimukset ja muuttaa niitä tarvittaessa, siirretään Euroopan komission päätoimipaikasta kyseiselle EU:n edustustolle.

edustustoissa, jotka hallinnoivat lukuisia tai monimutkaisia vakautusvälineestä rahoitettavia toimia.

Edellä oleva kuvio 4 kuvaa vakautusvälineasetuksen 3 artiklan mukaisten kriisitoimien monia täytäntöönpanokumppaneita. Valtioista riippumattomat toimijat panivat täytäntöön 44 prosenttia vakautusvälineen budjetista ja YK:n järjestöt 42 prosenttia. YK:n merkittävä rooli perustuu siihen, että vakautusvälinettä käytetään epävakaisissa ympäristöissä ja YK:n elimet kuuluvat usein harvoihin maassa vahvasti edustettuina oleviin elimiin, jotka pystyvät reagoimaan nopeasti käyttäen vahvoja paikallisia verkostojaan. Vuonna 2011 kolmansien maiden hallitusten osuus täytäntöönpanovastuusta kasvoi 5 prosenttiin (edellisvuonna 3 prosenttia). Toimien lukumäärän perusteella voidaan kuitenkin todeta, että kansainvälisillä ja paikallisilla kansalaisjärjestöillä on eniten vakautusvälineen hankkeita hallinnoitavana.

7. YHTEISTYÖN SALLIVISSA VAKAISSA OLOSUHTEISSA ANNETTAVA APU (VAKAUTUSVÄLINEASETUKSEN 4 ARTIKLA)

Komissio varmistaa yhteistyön sallivissa vakaissa olosuhteissa 4 artiklan mukaisesti annettavaa apua koskevan vuotuisen ohjelmasuunnittelun ja hallinnoinnin. Vuonna 2011 hyväksyttiin seuraavat vakautusvälineestä rahoitettavat vuotuiset toimintaohjelmat: 4 artiklan 1 kohta (turvallisuusuhat ja muut yleiseen järjestykseen kohdistuvat uhat) syyskuussa 2011, 4 artiklan 2 kohta (kemialliseen, biologiseen, radioaktiiviseen tai ydinmateriaaliin liittyvän riskin vähentäminen) lokakuussa 2011 ja 4 artiklan 3 kohta (kriisejä edeltävä ja kriisien jälkeinen valmiuksien kehittäminen) kesäkuussa 2011. Yksityiskohtaiset ja ajantasaiset tiedot 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisista toimista esitetään vuosikertomukseen liitettyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa II.

7.1. Turvallisuuden kohdistuvat uhat (vakautusvälineasetuksen 4 artiklan 1 kohta)

Alueiden välisiin uhkiin liittyvissä ohjelmissa keskitytään valmiuksien luomiseen tiiviissä yhteistyössä edunsaajamaiden kanssa. Tavallisesti turvallisuusalan valmiuksia vahvistetaan kansallisella, alueellisella ja viime kädessä alueiden välisellä tasolla. Räätelöidyllä lähestymistavalla yksilöidään alueen avainmaat ja vahvistetaan paikallisten lainvalvonta- ja turvallisuusyksiköiden valmiuksia perustamalla tai vahvistamalla erikoistuneita virastojen välisiä yksiköitä. Sen jälkeen määritetään alueelliset koordinoitavat hyödyntäen

olemassa olevia rakenteita aina kun se on mahdollista alueellisen ja alueiden välisen yhteistyön edistämiseksi. Tiedon jakamista parannetaan alueellisilla tietojärjestelmillä muun muassa seuraavilla aloilla: laittoman kaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta kokaiini- ja heroiinireiteillä, aseiden ja räjähteiden laitton kauppa, merenkulun turvatoimien ja kriittisten merireittien turvallisuuden parantaminen sekä valmiuksien luominen terrorismista kärsivillä alueilla.

Vuonna 2011 edellä mainituilla aloilla toteutettujen toimien maksusitoumusmäärärahat olivat 30 miljoonaa euroa ja maksuumäärärahojen kokonaismäärä oli noin 9,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2011 loppuun mennessä yli 100 asiantuntijaa otettiin palvelukseen ESF:n¹³ kautta EU:n jäsenvaltioiden julkisista tai puolijulkisista erikoisorganisaatioista. Asiantuntijat antoivat erityisen tietämyksensä ja asiantuntemuksensa käyttöön ja autoivat teknisellä panoksellaan valitsemaan ja suunnittelemaan yksityiskohtaisesti vakautusvälineitä. Tällaisia toimia oli mm. vuoden 2012 toimintaohjelma, ja lisäksi tasoitettiin tietä edellisten vuosien toimintaohjelmissa päätettyjen toimien täysimittaiselle täytäntöönpanolle. Toimia toteutettiin mm. seuraavilla osa-alueilla:

- Vuonna 2011 kahden ensimmäisen lentoasemavalvonnan yhteisen toimintaryhmän (Joint Airport Interdiction Task Force) toiminta aloitettiin Kap Verdellä ja Senegalissa **järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi kokaiinireitillä** (40 maata, vuonna 2011 6 miljoonaa euroa yhteensä 19 miljoonasta eurosta). Viikon kestänyt COCAIR-operaatio toteutettiin 22 lentoasemalla, ja se johti merkittäviin huumetakavarikkoihin
- **Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa heroininireitillä** tuettiin jatkamalla työtä 10 maassa, joista mainittakoon Iran, Pakistan ja Afganistan
- **Kriittisiä merireittejä** koskevan ohjelman määrärahat ovat 14,5 miljoonaa euroa (vuonna 2011 myönnettiin 4,5 miljoonaa euroa) ja ohjelman piiriin kuuluu läntisen Intian valtameren, Kaakkois-Aasian ja Guineanlahden 17 rannikkovaltiota. Ohjelmalla kehitetään rannikkovaltioiden valmiuksia tietojen jakamiseen ja valvontatehtäviin, jotta merenkulun turvallisuutta voidaan parantaa torjumalla merirosvousta ja merellä tapahtuvia aseellisia ryöstöjä.
- Monilla hankkeilla tähdätään **terrorismiin ehkäisemiseen ja torjuntaan**, ja niillä edistetään maailmanlaajuisia terrorisminvastaista toimintaa, myös YK:n strategian täytäntöönpanoa. Terrorismiin vastaista toimintaa Sahelin alueella koskeva 6,7 miljoonan euron sopimus on allekirjoitettu, ja sen tarkoituksena on kehittää valmiuksia jakaa tietoja, ennakoita terroritekoja ja vastata terroritekoihin sekä operatiivisella että oikeusviranomaisten tasolla. Yhteistyöllä Pakistanin kanssa pyritään kehittämään Punjabin rikosoikeusjärjestelmää. Kaakkois-Aasiassa vakautusvälineestä rahoitetaan yhteistä EU–UNODC-terrorismitorjunta-aloitetta.
- **Tietoverkkorikollisuus** on nykyisten maailmanlaajuisien ja rajat ylittävien uhkien suhteellisen uusi ilmentymismuoto, johon ei enää voida puuttua tehokkaasti ilman tietoverkkovalmiuksien kehittämistä (3 miljoonaa euroa on osoitettu lainvalvonta-, oikeus- ja siviiliviranomaisten valmiuksien parantamiseen ja ns. Budapestin yleissopimuksen ratifioinnin ja täytäntöönpanon edistämiseen). Koska useimmat kriittisten infrastruktuurien käyttöjärjestelmät on liitetty verkkoon,

---

¹³ Expert Support Facility (asiantuntijoiden käyttöön liittyvä tukiväline), jossa hyödynnetään asiantuntijoita julkisista tai puolijulkisista organisaatioista kaikkialla EU:ssa. Vuodesta 2008 asiantuntijat noin 60 organisaatiosta 17 jäsenvaltiosta ovat tehneet yli 100 virkamatkaa.

verkkohyökkäyksen tai keskeisten tieto- ja viestintäverkkojen merkittävien satunnaisten vikojen mahdolliset epävakauttavat vaikutukset voisivat olla tuhoisia. Tämän vuoksi **tietoverkkoturvallisuutta** tuetaan vakautusvälineestä (1,5 miljoonaa euroa on osoitettu rajat ylittävään yhteistyöhön ja kansainvälisten normien täytäntöönpanoon riskeihin liittyvän tietoisuuden, haavoittuvuusanalyysin, hätätilanteisiin valmistautumisen, hälytysten ja seurausten hallinnan aloilla).

- **Väärennetyt lääkkeet** ovat merkittävä uhka kansanterveydelle ja turvallisuudelle, sillä ne sisältävät usein aineita, jotka ovat heikkolaatuisia, joita on lisätty väärässä mittasuhteessa tai joilla ei yksinkertaisesti ole vaikutusta – ja toisinaan nämä aineet voivat olla jopa myrkyllisiä. Vaikka uhka on maailmanlaajuinen, kehitysmaat ovat erityisen alttiita sille (5 miljoonaa euroa on osoitettu lujittamaan sääntelykehystä – pääasiassa Medicrime-yleissopimuksen kautta – ja kehittämään valmiuksia havaita ja analysoida epäilyttäviä lääkkeitä sekä parantamaan poliisin tutkintavalmiuksia ja rikosoikeudellisia valmiuksia maailmanlaajuisten rikollisverkostojen toiminnan häiritsemiseen ja lopettamiseen).
- Jotta voidaan parantaa valmiuksia **pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan** ennaltaehkäisemiseksi, torjumiseksi ja valvomiseksi, EU jatkoi kansainvälisten pöytäkirjojen ja yleissopimusten koordinoinnin ja täytäntöönpanon avustamista Saharan eteläpuolisessa Afrikassa sekä Etelä- ja Keski-Amerikassa (vuonna 2011: 7,3 miljoonaa euroa 41 maalle).
- Vuonna 2011 jäsenvaltioiden virastot tarjosivat edelleen asiantuntemustaan ja hyödynsivät synergiaetuja **Expert Support Facilityn (ESF)** kautta vakautusvälineen pitkän aikavälin ohjelmasuunnittelussa sekä (painopisteen 1 ja 2 mukaisten) ohjelmien ja hankkeiden toteutuksessa (2,5 miljoonaa euroa vuonna 2011). Tästä välineestä on rahoitettu yli 100 virkamatkaa vuodesta 2008 alkaen.

7.2. **Kemialliseen, biologiseen, radioaktiiviseen ja ydinase materiaaliin (CBRN) liittyvän riskin vähentäminen (vakautusvälineasetuksen 4 artiklan 2 kohta)**

Perinteisesti toiminta useimmilla aloilla on keskittynyt entisen Neuvostoliiton alueelle. Vuonna 2010 ohjelman mukaisten toimien maantieteellistä kattavuutta pyrittiin laajentamaan Välimeren alueelle, Lähi-itään, Kaakkois-Aasiaan, Keski-Aasiaan, Etelä-Kaukasiaan ja Afrikkaan. Entisen Neuvostoliiton maiden lisäksi toimintaan osallistuu noin 40 uutta maata.

CBRN-ohjelma kattaa riskit, jotka aiheutuvat kemialliseen, biologiseen, radioaktiiviseen ja ydinase materiaaliin liittyvistä onnettomuuksista, luonnontapahtumista tai rikollisesta toiminnasta. Sillä pyritään parantamaan suojele- ja turvallisuuskulttuuria jakamalla parhaita käytäntöjä ja lisäämällä yleistä turvallisuustasoa ja -tietoisuutta. Ennen vuotta 2010 toiminta oli alakohtaisesti eriytettyä¹⁴. EU:n vuodesta 2010 alkaen välineen nojalla eri puolille maailmaa perustamat **CBRN-osaamiskeskukset** muodostavat yhden ainoan integroidun foorumin toimille mm. kaikilla rajavalvontaan / laittomaan kauppaan, viennin valvontaan ja bioturvallisuuteen liittyvillä aloilla. Nämä osaamiskeskukset pyrkivät kemialliseen, biologiseen, radioaktiiviseen ja ydinase materiaaliin liittyvien riskien lieventämiseen tähtäävien politiikkojen kehittämiseen ja tarjoavat räätälöityjä apupaketteja (19 hanketta viidellä alueella, 21,5 miljoonaa euroa vuonna 2011). Niistä on tulossa keskeinen väline niin valmiuksien parantamiseksi ja johdonmukaisten aluepolitiikkojen kehittämiseksi kuin

¹⁴ Esim. kaksikäyttötuotteiden vientivalvonta, laitton kauppa, entisten aseasiantuntijoiden siirtäminen muihin tehtäviin, suojele- ja turvallisuuskulttuuri.

kansallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyön lujittamiseksi tällä alalla. Vuonna 2011 EU perusti osaamiskeskukset Kaakkois-Aasiaan (Filippiinit), Kaakkois-Eurooppaan/Etelä-Kaukasiaan/Ukrainaan (Georgia), Pohjois-Afrikkaan (Algeria), Atlantin rannikolle (Marokko) ja Lähi-itään (Jordania). Ensimmäiset viisi paikallista osaamiskeskusten aluesihteeristöä aloitti toimintansa vuoden 2011 lopussa. Lisäksi yhteydenpito on aloitettu Keski-Aasian, Persianlahden arabimaiden yhteistyöneuvoston ja Saharan eteläpuolisen Afrikan kanssa.

Toimintaa tuettiin myös mm. seuraavilla osa-alueilla:

- **Kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevan avun ja yhteistyön** ansiosta ohjelmia on toteutettu menestyksekkäästi yli 28 valtiossa eri puolilla maailmaa. Yhteistyötä Yhdysvaltojen EXBS-vientivalvontajärjestelmän kanssa on tehostettu.
- Jotta voidaan **lisätä varautumista biologisiin uhkiin ja tehostaa niiden vastaisia turvatoimia**, useita toimenpiteitä toteutettiin turvallisuuden parantamiseksi Keski-Aasian, Kaukasian ja Afrikan maissa (3,5 miljoonaa euroa vuonna 2011). Yhdessä Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen kanssa käynnistettiin laaja-alainen, 17 EU:n ulkopuolista maata kattava ihmisten terveyden edistämishjelma (3 miljoonaa euroa vuoden 2010 lopussa).
- Jotta voidaan tukea **monenvälisiin ydinpolttoainetta koskeviin takeisiin** liittyviä aloitteita, IAEA:n kanssa tehtiin sopimus rahoituksen myöntämisestä (10 miljoonaa euroa vuonna 2011) Low Enriched Uranium Bank -polttoainevarastolle ydinenergiakäyttöä varten. IAEA:n omistama ja hallinnoima ”LEU-Bank” (matalarikasteisen uraanin varasto) toimittaa turvallista ydinpolttoainetta maille, jotka ottavat käyttöön siviiliydinohjelmia, ja näin rajoitetaan ydinpolttoaineen leviämiseen liittyviä riskejä.
- Entisen Neuvostoliiton maista peräisin olevien **entisten aseasantuntijoiden ja -insinöörin uudelleen kouluttamista ja siirtymistä toisiin tehtäviin tuetaan** edelleen Kiovassa ja Moskovassa sijaitsevien tähän erikoistuneiden STCU- ja ISTC-keskusten kautta. Irakissa jatkettiin toimia entisten aseasantuntijoiden palkkaamiseksi laaja-alaisiin tehtäviin ydinlaitosten poistamiseksi käytöstä, purkamiseksi ja puhdistamiseksi.
- **CBRN-materiaalien laitonta kauppaa ja vilpillisiä rahoitustoimia torjutaan** käynnissä olevilla hankkeilla Keski- ja Kaakkois-Aasiassa ja Pohjois-Afrikassa. IAEA:n kanssa on tehty sopimus, jolla tuetaan uuden ydinmateriaalilaboratorion rakentamista **Seibersdorfiin Itävaltaan** IAEA:n Safeguards Analytical Services -yksikön käyttöön (5 miljoonaa euroa vuonna 2011).

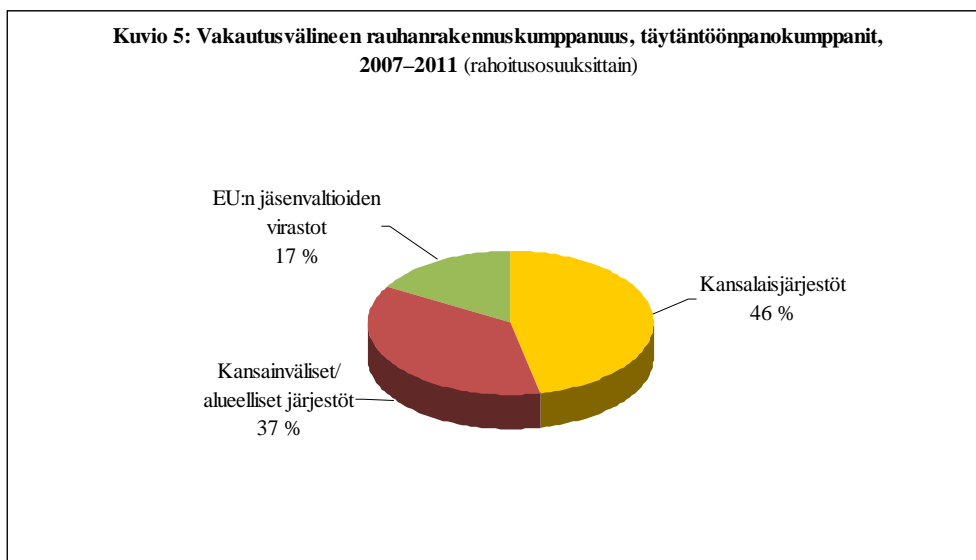
7.3. Kriisejä edeltävä ja kriisien jälkeinen valmiuksien kehittäminen (vakautusvälineasetuksen 4 artiklan 3 kohta)

Vuotuisen toimintaohjelmaan 2011¹⁵ sisältyi kahdeksan aiheittain ryhmiteltyä toimea osana ns. **vakautusvälineen rauhanrakennuskumppanuuksia**, joiden kautta yhteistyökumppanit kansalaisjärjestöistä, alueellisista ja kansainvälisistä järjestöistä ja EU:n jäsenvaltioista sitoutuvat kriisejä edeltävään ja kriisien jälkeiseen valmiuksien kehittämiseen (ks. kuvio 5).

---

¹⁵ Euroopan komissio hyväksyi vuoden 2011 toimintaohjelman 30. kesäkuuta 2011 (http://www.eas.europa.eu/ifs/docs/c_2011_4451_en.pdf).

Kuvio 5: Vakautusvälineen rauhanrakennuskumppanuus, täytäntöönpanokumppanit, 2007–2011 (rahoitusosuuksittain)

Monilla meneillään olilla hankkeilla tuettiin koko vuoden ajan sekä EUH:n kriisinhallintatoimenpiteitä että konfliktinestotoimia, erityisesti kriisinhallintaryhmän ja vastaperustetun konfliktinestoryhmän prioriteetteja. Tämä tuki sisälsi kansalaisyhteiskunnan järjestöjen konfliktianalyysit ja korkeatasoisen kenttätiedon ja asiantuntemuksen varhaisvaroitusten ja konfliktineston alalla kesäkuussa 2011 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti.¹⁶ Seuraavat esimerkit kuvaavat joitakin tärkeimmistä saavutuksista vuonna 2011:

- **Kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävä vuoropuhelu ja valmiuksien kehittäminen kotimaassa, valtiosta riippumattomat toimijat:** Kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vuoropuhelua varten perustettu verkosto¹⁷ tarjoaa foorumin rauhanrakentamista koskevalle vuoropuhelulle EU:n ja valtiosta riippumattomien toimijoiden välillä. Verkosto piti 13 kokousta, joissa käsiteltiin eri teemoja (esim. konfliktien estäminen ja varhaisvaroitukset, turvallisuusalan uudistus sekä naiset, rauha ja turvallisuus), maakohtaisia kysymyksiä tai konfliktikohtaisia aiheita (esim. MENA-alue¹⁸, Norsunluurannikkoa ja Lord's Resistance Army -vastarinta-armeijaa käsittelevät kokoukset). Niiden tarkoituksena on tukea EU:n päätöksentekoprosessia.
- Jotta **valmiuksia voidaan kehittää ruohonjuuritasolla**, 12 kansalaisyhteiskunnan aloitteeseen perustuvaa hanketta käynnistyi kuudessa eri maassa. Hankkeet käsittelevät rauhanvälitystä ja vuoropuhelua, ihmisten turvallisuutta ja naisten asemaa. Varhaisvaroitustjärjestelmään liittyvässä toimessa keskityttiin kehittämään ymmärtämystä riskitekijöistä, joiden vuoksi epävakaus voi johtaa konflikteihin, ja toimenpiteistä tämän ehkäisemiseksi.
- **Rauhanvälitys ja vuoropuhelu:** EU tuki YK:n poliittisen osaston (DPA) rauhanvälityksen tukiyksikön (Mediation Support Unit, MSU) valmiustilassa olevaa asiantuntijaryhmää, jotta se pystyy antamaan nopeasti sovitteluasiantuntemusta YK:n, EU:n jäsenvaltioiden ja muiden kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen käyttöön. Kaksi EU:n rahoittamaa MSU:n asiantuntijaa teki 16 erillistä virkamatkaa

¹⁶ Konfliktinesto – Neuvoston päätelmät, 3101. ulkoasiainneuvoston kokous, Luxemburg, 20.6.2011.

¹⁷ Verkoston toimintaa hallinnoi European Peacebuilding Liaison Office (EPLO).

¹⁸ Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka.

kahdeksaan eri maahan¹⁹. Vakautusvälineen avulla Keniassa toteutetun toisen hankkeen tarkoituksena oli puuttua vuoden 2007 vaalien jälkeisen väkivallan perimmäisiin syihin²⁰ ja vahvistaa valtiosta riippumattomien toimijoiden valmiuksia lievittää yhteisöjen välisiä konflikteja.

- **Luonnonvarat sekä konfliktinjälkeiset ja katastrofinjälkeiset tarvearvioinnit (PCNA/DPNA):** YK:n alaisen MSU:n luonnonvaroihin ja konflikteihin erikoistuneet asiantuntijat tekivät yhteistyössä laajat tutkimukset Niilin vesistöalueesta ja alkuperäiskansojen maanomistuskiihtoista Chilessä ja Panamassa sekä avustivat valmisteluja kansallisten vuoropuhelujen aloittamiseksi MENA-alueella. Osana EU:n ja YK:n kumppanuutta konfliktineston sekä maan ja luonnonvarojen kestävä hallinnan alalla laadittiin käytännön ohjeita, jotka käsittelevät maata, kaivannaisteollisuutta, luonnonvarojen niukkuutta ja valmiuksien kehittämistä. EU:n, YK:n ja Maailmanpankin PDNA/PCNA-kumppanuuden perusteella UNDOCO²¹ kehitti asiantuntijoille verkkotyökaluja arviointikäyntejä varten. Ohjelman avulla kehitettiin myös yhteisiä koulutus- ja tiedotusohjelmia, joissa 170 henkilölle kumppanijärjestöistä ja muista monenvälisistä järjestöistä tarjottiin perehdyttävää koulutusta, ja 73 asiantuntijaa puolestaan osallistui syventävään koulutusohjelmaan.
- **Rauhanrakennus ja ihmisoikeudet, painopisteenä erityisesti nuoret ja naiset:** kolmella Bosnia ja Hertsegovinan alueella järjestettiin monenlaisia toimia Youth for Peace -hankkeen²² yhteydessä, kuten nuorisojärjestöjen vaikutusvallan lisääminen sekä rauhanrakentamisen ja yhteisöjen kehittämisen koulutuspäivät.
- **Kongon demokraattisessa tasavallassa (DRC)** tuettiin naisaktivistien osallistumista tutkintaan, joka käsiteli Kongon demokraattisen tasavallan asevoimien (FARDC) syyllistymistä joukkoraiskauksiin Fizissä. Tutkinta johti siihen, että raiskausrikoksia käsittelevä liikkuva erityistuomioistuimien tuomitsi ensimmäisen FARC-komentajan vankeuteen. Vastaavanlaisia tuomioita langetettiin Kalehen ja Manieman lähistöllä. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1325 koskeva tiedotuskampanja saavutti yli 1 000 naista julkisten tiedotustilaisuuksien kautta, ja niiden seurauksena naisten poliittinen osallistuminen ja vaikutusvalta lisääntyi kyseisillä alueilla²³.
- **Yhteistyö alueellisten järjestöjen kanssa:** Arabiliiton pääsihteeristöön (SGLAS) perustettiin operatiivinen kriisinhallintakeskus ja parhaillaan ollaan toteuttamassa intensiivistä koulutusohjelmaa SGLAS:n virkamiehille, jotka vastaavat varhaisvaroituksista, kriisianalyseista ja kriisitoimien hallinnasta. Tämä hanke on auttanut edistämään EUH:n ja SGLAS:n säännöllistä ja tehostettua yhteydenpitoa eri kriisitilanteista ja muista EUH:n ja Arabiliiton kannalta kiinnostavista kysymyksistä.

---

¹⁹ Mukaan lukien Jordania (YK:n Irakin avustusoperaation UNAMIn tueksi), Kazakstan (YK:n Keski-Aasian avustusoperaation UNRCCAn tueksi Araljärven vesistöalueella), Kenia (avustaminen Somaliaan liittyvissä kysymyksissä Nairobista käsin), Kirgisia (Kirgisian hallituksen tukeminen kansallisen konfliktinesto-ohjelman kehittämisessä) ja Qatar (Darfurin rauhanneuvottelujen tukeminen).

²⁰ Konrad Adenauer Stiftung e.V -säätiö hallinnoi ”Strengthening non-state actors capacities to prevent and resolve conflicts in areas affected by post election violence in Kenya” -hanketta.

²¹ UN Development Operations Coordination Office (DOCO) (YK:n kehitysyhteistyöoperaatioiden koordinoitumisto).

²² Tätä hallinnoi Care International.

²³ ”Political Participation of Women from Afghanistan, Democratic Republic of Congo and Liberia in Peace and Security Policy”.

- **Rauhanrakentamista ja valtiorakenteiden kehittämistä koskeva kansainvälinen vuoropuhelu:** EU on tukenut OECD:n johtamaa²⁴ vuoropuhelua vuodesta 2009 lähtien. Vuonna 2011 tuettiin erityisesti sihteeristön ja neljän vuoropuhelutyöryhmän työtä sekä kansainvälisten kokousten järjestämistä. Monroviassa kesäkuussa 2011 pidetyssä kokouksessa sovittiin lopullisista osaamistuotteista ja keskusteltiin kansainvälisestä toimintasuunnitelmaluonnoksesta, joka oli tarkoitus esitellä Busanissa joulukuussa 2011 pidettävässä avun tuloksellisuutta käsittelevässä neljännessä korkean tason foorumissa.
- Nepalissa, Ugandassa ja Kongon demokraattisessa tasavallassa toteutetussa järjestöjen välisessä hankkeessa keskityttiin **rauhanrakennustoimenpiteiden** suunnitteluun, **seurantaan ja arviointiin**. Hankkeeseen osallistui 21 järjestöä, kuten kansainvälisiä valtiosta riippumattomia järjestöjä, paikallisia kansalaisyhteiskunnan edustajia ja valtion virastoja, ja ne jakoivat parhaita toimintatapojaan.
- **Yhteistyö EU:n jäsenvaltioiden kanssa:** Vakautusvälineestä osarahoitetulla kaksivuotisella ENTRi-ohjelmalla (Europe's New Training Initiative for Civilian Crisis Management) pyritään vahvistamaan kansainvälisiin siviilikriisinhallintaoperaatioihin lähetettävän tai niissä toimivan henkilöstön osaamista. Tavoitteena on edistää samalla yhteentoimivuutta ja lähentää kumppaneiden tarjoamaa koulutusta. Ensimmäisenä vuotenaan ENTRi-konsortio koostui 13 kouluttajasta EU:n eri jäsenvaltioista ja järjesti 17 kurssia (valmistelemaa kurssia tai erikoisalakurssia). Niihin osallistui 340 asiantuntijaa 49 eri maasta.

8. PÄÄTELMÄT

Vuonna 2011 toteutetut vakautusvälinetoimet, jotka täydentävät muita EU:n alue- ja aihekohtaisia kehitysyhteistyön välineitä, humanitaarista apua ja YTPP-operaatioita, ovat edistäneet merkittävästi EU:n toimia konfliktien estämiseksi, rauhan säilyttämiseksi, kriisien ratkaisemiseksi ja kansainvälisen turvallisuuden lujittamiseksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 21 artiklan mukaisesti. Vakautusvälineen määrärahat ovat sen viidentenä toimintavuonna kasvaneet yli kaksinkertaisiksi: ne olivat 139 miljoonaa euroa vuonna 2007 ja **282 miljoonaa euroa vuonna 2011**. Vakautusväline on nyt riittävän vahva, jotta EU voi vastata nopeasti ja tuloksellisesti monenlaisiin haasteisiin eri puolilla maailmaa. Näihin haasteisiin kuuluivat vuonna 2011 arabikevään vaikutukset Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueella ja entisestään monimutkaistunut tilanne Afrikan sarven koko alueella.

Tämä kävi ilmi myös heinäkuussa 2011 julkaistun, riippumattoman konsulttiyrityksen laatiman vakautusvälinettä koskevan arviointikertomuksen päätelmistä, jotka koskivat ohjelman yleistä tasoa. Kertomuksessa arvioidaan vakautusvälinettä sen perustamisesta alkaen ja yhteenvetona todetaan, että ***vakautusväline on osaltaan lisännyt merkittävästi EU:n kriisitoimien ja kriisivalmiuden yleistä merkitystä, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Siinä päätellään, että vakautusvälineellä on tuntuva vaikutus EU:n rauhan, turvallisuuden ja kehityksen arkkitehtuuriin – sekä rauhaan ja vakauteen koko maailmassa. Vakautusvälineen toiminnalle ratkaisevaa on osoitettu valmius toteuttaa kriisitilanteissa nopeita, oikea-aikaisia ja katalyyttisiä toimia***²⁵.

²⁴ OECD:n alainen International Network on Conflict and Fragility (INCAF).

²⁵ International Conflict and Security Consulting: "Evaluation of the Crisis Response and Preparedness Components of the European Union's Instrument for Stability", heinäkuu 2011.